Zálesí

Čtvrtletník pro kulturu, sport, historii a společenský život

ročník 61, zima 2024, zdarma

VŠUDE DOBŘE, DOMA NEJLÍP

(HUMPOLECKÉ) VÁNOCE

O DOBRÉM SKUTKU

SOUTĚŽ S VŮNÍ KÁVY

OBSAH ČÍSLA

TÉMA NA ZIMU 3
David Macoun a Lenka Kryštofová patřili k dobrovolníkům, kteří pomáhali lidem zasaženým zářijovými povodněmi

SLAVÍME A PŘIPOMÍNÁME SI 6
O Vánocích

KULTURA ŽIJE
Humpolecké Vánoce 7
Kulturní lahůdky 10

Z KNIHOVNY
Ohlédnutí za Týdnem knihoven 11
Plány na příští rok 12
Tipy nejen na vánoční čtení 12

Z MUZEA 13
Když je čas ohřát tělo i mysl v muzeu

Z HUMPOLECKÝCH KRONIK 13
Sbírky na pomoc české menšině

Z MUZEA 15
Jak vánoční pohlednice přišly na svět

HISTORIE ZNÁMÁ I NEZNÁMÁ 16
Hospoda Na Lázni

OSOBNOSTI 17
Jan Sluníčko: 130 let od úmrtí

VYPRÁVĚNÍ PRO ZÁLESÍ 19
Tomáš Horký – Horymír: O dobrém skutku

PŘÍRODĚ NABLÍZKU 20
Taje přírody v zimě

SPORT 21
Daniel Šimek a jeho sportovní výzvy

HRAJEME SI 23
Soutěž s vůní kávy

ZÁLESÍ – humpolecký zpravodaj pro kulturu, sport, historii a společenský život, ročník 61, vydalo Městské kulturní a informační středisko v Humpolci, Havlíčkovo náměstí 91 / redaktorka: Aneta Slavíková / redakční rada: Vendula Marešová, Ludmila Trnková, Dagmar Kluchová a Zdeněk Škrabánek / sazba: Michal Novák / grafické zpracování: studio Svéráz / e-mail: zalesi@infohumpolec.cz, zimní číslo čtvrtletníku Zálesí vychází v **prosinci 2024**. **Uzávěrka jarního čísla je 31. ledna 2025.** Nevyžádané rukopisy se nevracejí, za obsahovou správnost příspěvků zodpovídají autoři a za uskutečnění plánovaných programů pořadatelé. Názory v uváděných příspěvcích se nemusí shodovat s názory redakce. Zálesí vychází jednou za čtvrt roku jako příloha Radničních listů města Humpolce.

Dobré vztahy a to, že si jako lidé umíme a chceme navzájem pomoci, nám nikdy nikdo nevezme

Všude dobře, doma nejlíp. Asi není důvod pochybovat o tom, že teplo domova vyhledává každý člověk, že každý člověk touží žít někde, kde se bude cítit bezpečně, kde bude sám sebou, kde bude s těmi, se kterými je mu dobře. Co když ale přijde něco, kvůli čemu o takový domov ze dne na den přijde? Nikoliv vlastní vinou, bez šance tomu předejít. Lenka Kryštofová z Humpolce a David Macoun z Plzně byli jedni z těch, kteří se dobrovolně vydali pomáhat lidem do oblasti Jesenicka, kterou začátkem září postihla ničivá povodeň. Velká voda s sebou odnesla auta, lávka, mosty, silnice, stromy i domy. Bezradnost. Tak pojmenovali hlavní emoci, kterou četli v očích tamních obyvatel. Tedy hlavně na začátku své dobrovolnické mise. Když se totiž pustili do práce, nejen že přibývalo těch, kteří se mohli do svých domovů zase vrátit, ale přibývalo také naděje, že když se lidé spojí a navzájem si pomohou, mnohem snadněji se překonávají nástrahy, které život umí připravit, a zároveň vznikají silná a opravdová přátelství na celý život.

Lenka Kryštofová a David Macoun se do obcí na Jesenicku nejvíce postiženými letošními povodněmi vydali pomáhat s odklízením následků, aby se co nejvíce rodin mohlo vrátit co nejdříve zase zpátky domů. Původně si tedy mysleli, že odjedou na víkend, ostatně stejně jako další dobrovolníci, ale když na místě zjistili, kolik práce je třeba odvést, zvlášť před blížící se zimou a Vánocemi, rozhodli se, že zůstanou déle. Opustili tak na čas své vlastní starosti, svou vlastní práci, své rodiny, aby mohli podat pomocnou ruku tam, kde byla v tu chvíli podle jejich svědomí skutečně potřeba. „Někdy člověk řeší, jestli půjde nakoupit dnes, nebo až zítra, že se na něj

Dobrovolníci pod vedením Davida Macouna

- pomáhali po povodni na Jesenicku od 17. září do 28. září 2024.
- vyčistili více než 120 budov, především od bahna a vody.
- umožnili téměř 200 rodinám vrátit se zpět do jejich domovů a do života.
- přivezli čtyři dodávky humanitární pomoci.
- poskytli kolem stovky „assistů“ (individuální duchovní pomoci lidem v náročném období).
- odpracovali více než tři tisíce dobrovolnických hodin.

někdo ošklivě podíval, že se mu nedaří to a ono... Ale tady vidíte, že lidé opravdu bojují o život, o svůj domov. To se vůbec nedá srovnávat, najednou vám všechny všední problémy přijdou tak strašně nedůležité,“ mínila Lenka Kryštofová, která se k dobrovolnické skupině připojila spolu se svým manželem. David Macoun ji doplnil s tím, že se často právě i na Jesenicku setkávali s lidmi, kteří jim říkali, jakou dobu se honili za „barákem“, za majetkem. A najednou je všechno pryč. „Co vám ale nikdy nikdo nevezme, jsou dobré vztahy, že si jako lidé umíme a chceme navzájem pomoci,“ dodal Macoun.

Dobrovolnická skupina, které byli David Macoun s Lenkou Kryštofovou součástí, čítala zhruba 250 lidí. Respektive tolik členů komunikovalo v rámci on-line konverzace sloužící k organizaci celé výpravy. „Na místě se nás vystřídalo asi 120. Ti, kteří nemohli přijet, se snažili pomoci i jinak. My jsme přímo v obcích mapovali situaci, zjišťovali, co je zrovna potřeba, to jsme pak do naší skupiny napsali a domluvili se, kdo co může poslat a pošle,“ vysvětlil David Macoun. Právě vynikající organizace celého dobrovolnického týmu byla podle obou dobrovolníků naprosto zásadní. „Myslím si, že když jedete pomáhat jako jednotlivec, tak nikdy neodvedete takovou práci, jako když se přidáte k někomu zkušenému,“ mínila Lenka Kryštofová.

Oba se shodli na tom, že pro každou dobrovolnickou složku je nejzákladnější soběstačnost. Aby nedorazila na místo a neočekávala, že se tam o ní někdo postará. „Takže jsme přijeli do Jeseníku na náměstí, měli jsme vlastní matrace na spaní, vlastní jídlo. Spojili jsme se v tom místě s koordinátorem, který nám jen řekl, že jestli nic nepotřebujeme, máme si sami najít

Lenka Kryštofová (třetí zleva) jako člen chemického týmu.

dům, který potřebuje uklidit, a do něj nastoupit. To byla tamní základní umělecká škola a vedle penzion. Ten bylo nutné dát dohromady i z toho důvodu, aby zde mohli vařit pro ostatní. Posléze jsme po dalších telefonátech zjistili, že je na tom zle Písečná. Takže jsem volal panu starostovi, který měl telefon přesměrovaný na manželku, protože nestíhal. Hovořil jsem tedy s paní starostovou, která jen řekla, ať přijedeme co nejdříve, pokud jsme samostatní. Čekala nás na úřadě, vzala nás za velitelem hasičů, ten nám ukázal na mapě, kam máme jet, a my fungovali," popsal ve stručnosti David Macoun, který sám vede dobrovolné hasiče a má zkušenosti jako koordinátor Scientologických dobrovolných duchovních z podobných dobrovonických misí doma i ve světě.

Lenka Kryštofová si v té souvislosti vzpomněla ještě na vlastní „aha moment". „Já jsem byla členem takzvaného chemického týmu, který chodil po už uklizených domech a měl na starosti dezinfekci. No a dostala jsem se třeba i k tomu, že jsem potřebovala smotat béčkovou hasičskou hadici. Nejen, že je strašně těžká, ale když ji navíc máte mokrou, od bláta... K tomu si představte, že na místě chybí silnice, přístupové cesty, které voda totálně zničila, a vy musíte všechno tahat ručně stovky metrů. V tu chvíli jsem si říkala, že taková dovednost je vlastně o moc důležitější než jiné, které ovládáte, ale pro praktický život jsou naprosto nepodstatné," usmála se.

K tomu David Macoun podotkl, že každý, kdo chtěl pomoci, dostal svůj úkol tak, aby byl užitečný. „Přihlásili se nám třeba lidé, kteří mají problémy se zády a nemohou tahat těžké věci. Vedle toho tam byli zase ti, kteří chodí do posilovny a jsou trénovaní. Nebo ti, kteří s takovou situací nemají zkušenosti. Pak už je to pro velitele o tom, že si musí poskládat skupinky tak, aby všichni měli uplatnění, učili se od sebe, zastoupili se. Zkrátka a dobře: pokud chce člověk pomoci druhým, byl by hřích odmítnout ho. Pro každého se najde práce – a žádná není méně nebo více podstatná," zdůraznil.

S dobrou koordinací pomoci souvisí nejen to, že „žlutí andělé", jak se dobrovolníkům pod vedením Davida Macouna díky žlutým bundám přezdívalo, dokázali práci, kterou dostali na dva dny, odvést za půl dne, ale také to, že když tamní obyvatelé viděli výsledky na vlastní oči, postupně začali věřit tomu, že mají naději vrátit se k normálu. „Často jsme slýchávali, že když nás vidí v akci, vléváme jim novou krev do žil a vracíme naději, že je šance dát vše zase do pořádku. A to zase nás nesmírně nabíjelo, protože jsme věděli, že naše pomoc má smysl," řekla Lenka Kryštofová. „Byli jsme neskutečně hrdí, když nám ti lidé děkovali, a to několikrát, stále dokola. Já říkám, že pomoc druhým je nejnávykovější droga," dodal s úsměvem Macoun s tím, že už se nemohou dočkat, až v únoru dorazí zase zpátky na místo – ale tentokrát na ples, který v jedné z obcí plánují a na který je pozvali.

Přes všechny krásné, lidské momenty, které na Jesenicku zažili, ale samozřejmě zůstává vědomí toho, že řada domů byla zničena a tamní obyvatele čeká mnohem delší, náročné období. „Stáli jsme například v jednom domě, kde bylo 40 centimetrů vody v obytné části, a vedle vidíte dům, kterému půlka chybí. Pak jste zase o dva baráky vedle, kde vám pán vypráví, jak příval vody strávil v patře svého domu, a když viděl,

Lenka Kryštofová (42) žije v Humpolci, je vdaná, má dva syny, provozuje ubytovací zařízení.

jak se všude valí dřevo, klády, tak ještě sešel dolů a otevřel okna i dveře, aby voda protekla a nenapáchala mu další škody ještě právě na oknech a dveřích," vyprávěla Lenka Kryštofová. K tomu se počítají škody na obecním majetku: jen obnovení alespoň části zničených silnic a cest může trvat i mnohem déle než dva roky. „Co pro ty lidi bylo asi nejhorší, byl fakt, že už si zažili jedny povodně, a to v roce 1997. Jenže ty podle nich byly poloviční oproti letošním. A k tomu vnímají, že se to může stát znovu," podotkla Kryštofová. David Macoun zmínil, že hovořil s jedním mužem, kterému voda strhla celý dům. „Byl rozhodnutý, že už tady nezůstane, že si nechá jen zahradu a odejde jinam. Jenže většina těch lidí myslí naopak na to, aby se do svého domu a svého života vrátila co nejdříve zpátky. Nechtějí slyšet o tom, že by měli odejít jinam. A je to pochopitelné – mají k tomu místu vztah, žijí tam léta, mají tam rodiny, příbuzné, přátelé. Těžko by se jim odcházelo, je to zkrátka jejich domov se vším všudy," uvedl Macoun.

Pokud se říká, že všechno zlé je k něčemu dobré, nebo že humor léčí, zkušenost je taková, že opravdu nejde o prázdné věty. „Vyslechli jsme si silné lidské příběhy, viděli jsme lidskou bezradnost na vlastní oči, ale zároveň jsme viděli i velkou naději, sílu a odhodlání, že člověk dokáže zvládnout opravdu leccos, že všechno má řešení a že vůbec není žádná ostuda, když si řeknu o pomoc, pokud ji potřebuji. K tomu jsme zažili i spoustu vtipných okamžiků. Jestli nám něco pomáhá, abychom se i v nejtěžších chvílích našeho života nezbláznili, je to humor," zamyslel se David Macoun a podělil se o jeden z příběhů. „V chemickém týmu jsme měli jednoho vtipálka. Zrovna byl v jednom domě a nemohl se dostat do lednice. Tak vyšel ven a oslovil dobrovolného hasiče, jestli by mu nepomohl ji otevřít. Hasič šel dovnitř, panty vypáčil, lednice se otevřela a veškerý ten smrad zkaženého jídla a masa se vyvalil ven. A to je opravdu něco neuvěřitelného. Hasič vyběhl beze slova ven, celý zelený, a všichni, kteří to viděli, jen mlčky čekali na to, až jim řekne, co tam viděl, co ho tak vyděsilo. Najednou

někdo dostal odvahu a zeptal se, co se stalo, jestli tam někdo zemřel. A ten náš vtipálek odpovídá: Hele, v pohodě, to bylo mrtvý už dávno před povodní."

Na otázku, jestli se jako dobrovolníci setkali třeba i s kritikou nebo zpochybňováním potřeby pomoci lidem zasaženým povodní, odpověděli, že za celou dobu zaznamenali možná jeden negativní komentář, který nebyl ani tak negativní, jako spíše hloupý. „Jsou mezi námi zkrátka lidé, kteří pindají na adresu nejrůznějších dobročinných aktivit. Ale upřímně si myslím, že jich je minimum – jen platí, že prázdný sud nejvíc duní, takže jsou mnohdy ty jednotky hlasů slyšet víc než většina. Moje přesvědčení, že všichni lidé jsou v zásadě dobří, jen se jim někdy staly nehezké věci, které je poznamenaly, ale to ještě není důvod k tomu je úplně odsoudit, se i tentokrát potvrdilo," uzavřel David Macoun.

Aneta Slavíková

koordinátor David Macoun (první zleva)

David Macoun (27) žije v Plzni, je ženatý – jeho manželka pochází ze Želiva, věnuje se vzdělávání, lidské mysli a pracuje mimo jiné jako lektor.

Jak dobrovolníci na místě pomáhali? Pusťte si video.

Jak vznikaly vánoční zvyky a jak se Vánoce slavily v minulosti

Co je to advent?
Jako advent se označuje období čtyř neděl před 25. prosincem. Pojmenování vychází z latinského slova „příchod“, které odkazuje na příběh Ježíšova narození. V tomto období končily hostiny a zábavy, nastupovala doba očekávání vánočních svátků, která měla být trávena náboženským rozjímáním, naplněna poklidem, ale lidé ji také spojovali s magickými praktikami, předpovídáním budoucnosti a podobně. V minulosti tak bylo toto období spojeno nejen s křesťanskými zvyky, ale také s pověrami a předpověďmi, některé se nám dochovaly dodnes (rozkrajování jablíčka, pouštění svíček ve skořápce po vodě, lití olova, házení střevíčkem).

Kdy vznikl adventní kalendář a adventní věnec?
Zatímco zelené větvičky, nejčastěji jmelí, které naznačovaly magické překonání zimní neúrody, se pojí ještě s pohanskými svátky slunovratu, tradice dnešního adventního věnce byla založena až v 19. století. Stojí za ní hamburský protestantský teolog Johann Hinrich Wichern (1808–1881), zakladatel školy pro chudé děti. Právě jim vytvořil v roce 1839 první adventní věnec se svíčkami, který byl zároveň adventním kalendářem, aby dětem usnadnil čekání na Vánoce. Čtyři velké bílé svíčky měly označovat adventní neděle, šest červených běžné dny. Děti tak věděly, kdy už budou Vánoce...

Bojíte se čertů? Kdy nás začali strašit? A jak to bylo s andělem?
Na počest sv. Mikuláše, který podle příběhu obdaroval chudé děti a konal zázraky, chodil den před jeho svátkem 6. prosince maškarní průvod. Kromě biskupa Mikuláše zde byly také postavy lotrů, bubáků, koza nebo smrtka. Později se průvod obměňoval, až v 19. století chodil jen Mikuláš s čerty. Ti škádlili a trápili děti a pokřikovali na ně „mulisi, mulisi“. Tento pokřik původně patřil právě k strašidelným bubákům a je zkomoleninou výhružky „modli se, modli se“. Čerti také nosili dětem sušené ovoce nebo jablka. Anděl se začal objevovat s čerty v průvodu až na konci 19. století.

Znáte vánoční strašidla? Barborky, Lucky, Ambrože nebo Klempery.
Na svatou Barboru 5. prosince se nařezávaly větvičky třešní a višní, které pak měly do Vánoc vykvést. To věštilo dívkám budoucí vdavky. Dřívější verze tohoto zvyku měla odhalit, zda je domácí prostředí ochráněno před čarodějnými silami. Na tento den také někde chodila strašidla v podobě dívek s bílými vlasy či závoji, zeleným věnečkem na hlavě a červenou pentlí kolem pasu. Měly metličky a košíčky. Děti od nich dostaly buď výprask, nebo dobrotu. Podobně mohl děti obdarovat 7. prosince sv. Ambrož, patron školních dětí, který je sice lekal, ale pak jim dával sladkou odměnu. Té se ale nedočkaly od jiných krajových strašidel, jako byly Klempera, Peruchta nebo Džber. Ta dětem hrozila rozpáráním a vycpáním hrachovinou. Dalším podobným strašidlem bývaly Lucky. Bíle zahalené postavy s dlouhými bílými zobáky měly dle přísloví „upíjet noci“, což byla také pravda, dokud se svátek slavil dle juliánského kalendáře na den slunovratu. Lucky chodily po domech a jako patronky přadlen kontrolovaly odvedenou práci hospodyněk. Ty nepořádné nebo líné byly vypláceny bitím i škrábáním železnými kartáči na předení. Muže zase Lucky provokovaly dřevěnými břitvami a vařečkami.

Jak to bylo s vánočním úklidem a pečením cukroví?
Adventní období bylo vyhrazeno úklidu v duši a nikoliv domě. Dnes to leckdy vypadá obráceně, ale týdny před Vánoci měli lidé čas na své blízké, na sebe a také na pokání, jehož symbolickou barvou je fialová – a postupně se dostává do adventní výzdoby. Pokud byl nějaký den vánočního období vyhrazen symbolickému úklidu a tichému rozjímání, byl to 31. prosinec, konec roku. Pár století zpět bychom tak určitě nezažili bujaré silvestrovské večery a ohňostroje. Podobné by to bylo s pečením cukroví. To se objevuje na vánočních tabulích až ve 20. století. Navíc dlouhou dobu platilo, že se cukroví peklo až na Štědrý den a ještě ten samý den se muselo sníst.

Pohanské svátky slunovratu, nebo narození Ježíška?
Oslavy slunovratu patřily v pohanských dobách k nejdůležitějším náboženským svátkům, proto si je křesťanská církev chytře přivlastnila a umístila do tohoto období fiktivní datum Ježíšova narození 25. prosince. Tato tradice je postupně přijímána od 4. století. Z tzv. vigilie, která se slavila den před náboženským svátkem, pak vznikl náš Štědrý den. Na slunovrat 21. prosince pak připadala „dlouhá noc sv. Tomáše“, protože tento světec zde původně slavil svátek. Zlé síly prý nabývaly moci, dokonce někde obcházela strašidla „zlých Tomů“. Později byl jeho svátek přesunut na jaro a do kalendářů se tak dostala Natálie, neboli narození dítěte Vánoc.

Kdy jsme začali zdobit vánoční stromečky?
Již v pohanských dobách si lidé zdobili své příbytky zelenými větvičkami jehličnanů a jmelí. Věřili totiž v jejich magickou moc, která odolává zimě a neúrodě. Ozdobený vánoční stromeček k nám přichází na počátku 19. století z německých oblastí, kde je doložen již v novověku (rozšířil se ze Skandinávie po třicetileté válce). U nás byl poprvé k vidění roku 1812 ve Stavovském divadle a později ve šlechtických rodinách. Okolo poloviny 19. století se již prodává na trzích pro měšťany a tento zvyk se rozmáhá i na venkově. Nejprve se stromky zavěšovaly nad venkovský stůl ke stropu. Začaly se ozdobovat červenými jablíčky, ořechy a svíčkami, nakonec se pod stromečky objevovaly i drobné dárky pro děti. Skleněné ozdoby jsou novodobou tradicí.

Kdy se dostal vánoční strom na náměstí?
Tradice veřejných vánočních stromů se u nás pojí s rokem 1924, kdy proběhla charitativní akce Vánoční strom republiky. Stál za ní brněnský novinář a spisovatel Rudolf Těsnohlídek. Ten jednou při „vánoční tradici“ se svými kamarády, kdy chodili ukrást stromek do lesa, nalezl plačící děcko. Odnesli ho do sirotčince a začalo se pátrat po jeho osudu. Těsnohlídek jako autor soudniček psal nejen o malém sirotku Lidušce, ale i o potrestání její matky. Charitativní akci v Brně uspořádal, aby vybral peníze na chudé děti v sirotčinci. Vánoční stromy se pak začaly objevovat i jinde po republice.

Jaký vánoční svátek se slavil nejvíc bujaře?
Asi bychom se nespletli, když označíme 26. prosinec. Jednak tradičně chodili koledníci, kteří si přilepšovali svou koledou, často to byli žáci se svým učitelem, a jednak to byl den, kdy čeládka mohla měnit hospodáře, což byl důvod k velké oslavě. Odtud také rčení: „Na Štěpána není pána, budem slavit až do rána.“

Doporučená literatura a pořady:
Pokud budete mít možnost, doručuji navštívit tematickou přednášku Markéty Skořepové. Případně sáhněte po knize Milady Motlové Průvodce lidovou kulturou. Nebo můžete zalistovat v knize Mileny Lenderové a kol. Z dějin české každodennosti. A také doporučuji pořad České televize Naše tradice nebo jazyková okénka Karla Olivy s názvem Uzlíky na jazyku na internetové platformě Stream.

Zdeněk Škrabánek

Šťastné a humpolecké!

Humpolecké Vánoce letos slaví půlkulatiny. Jejich oficiální zahájení i zakončení je již tradičně spojeno s akcemi pro širokou veřejnost na Horním náměstím. Humpolecké Vánoce tam totiž startují rozsvícením vánočního stromu a končí živým betlémem a Tříkrálovou sbírkou v režii Charity. Místní kulturní aktéři ovšem opět připravili spoustu akcí, které vás svátečně naladí po celý advent. A když slavíme už pět let Humpoleckých Vánoc, i nějaké ty novinky budou…

Co se ovšem léty osvědčilo, není třeba měnit, a tak jsou tu již podesáté **Svařený sáně**. Období svařáků a dalších teplých nápojů ve vratných hrníčcích a kelímcích s motivem Ježíška zahájí v pátek 29/11 v 19:00 koncertem Swinging Chipses. Ve stejný čas můžete v kině zhlédnout záznam baletní adaptace slavného rodinného příběhu Lewise Carrolla Alenka v říši divů, který zahajuje cyklus **Balet v kině 2024/2025** v podání londýnského Královského baletu.

Železná neděle

V neděli 1/12 se poprvé rozezní **zvonkohra** z věže evangelického kostela. Adventním časem bude provázet vždy v 8:05, 12:05, 16:05 a 20:05 od prvního dne adventu až do Tří králů. Hned s prvním „zvonkohraním“ můžete vyrazit se Střediskem volného času na **Vánoční putování pohádkovou**

stezkou. Čeká vás celkem sedm stanovišť na zajímavých místech ve městě se zábavnými úkoly. Ty je třeba splnit do 17:00. Tou dobou už bude finišovat i **vánoční program na Horním náměstí**. Od 14:00 zde budete moct navštívit vánoční minijarmark, dát si něco dobrého k jídlu a pití, během odpoledne potkáte i anděly na chůdách, kteří se s vámi rádi

vyfotí. Čeká vás ukázka tradičních lidových řemesel – uvidíte třeba, jak se vyrábí panenky z kukuřičného šustí. Děti si mohou přinést dopis Ježíškovi a vhodit ho do **Ježíškovy nebeské schránky**, která je jednou z našich vánočních novinek. Najdete ji u vánočního stromu, a pokud do ní vhodíte dopis pro Ježíška v obálce se zpáteční adresou, budete si ji pak moct dohledat a vyzvednout v turistickém informačním centru a vašim dětem připravit a doručit odpověď od Ježíška na míru. Další novinkou bude **betlém** – svatá rodina se vám letos představí v provedení z přírodního materiálu... a víc už neprozradíme, přijďte se raději sami podívat. Celý program zahájení Humpoleckých Vánoc vyvrcholí přibližně v 16:30 **rozsvícením vánočního stromu**. Ten rozsvítíme společně se zástupci města a pěveckým souborem Skřivánek ze Základní školy Hálkova. Zavítat budete moct i na vánoční výstavu v Muzeu dr. Aleše Hrdličky s názvem **Betlémy a tradice**. Ta bude přístupná až do 29/12, a to včetně 25. a 26. 12.

Vždy v úterý před Štědrým dnem navlékněte palčáky, nasaďte čepice a přijďte si užít pohádkový podvečer do tradičního **zimního kina** před Mikádem. Letos jsme sáhli do archivu, a tak vás čekají pásma krátkých animovaných filmů, u kterých se na Vánoce těšili naše (pra)babičky a (pra)dědečkové. Začínáme v úterý 3/12 v 17:00 zimou v animovaném filmu, tak vezměte malé i velké a přijďte nasát tu pravou vánoční atmosféru s nádechem nostalgie. A nebojte se, čaj a svařák na zahřátí bude. Něco dobrého si budete moct ten den určitě dát i před vánočními koncerty – v Divadle Za komínem v 18:00 začíná **koncert Josefa Vágnera za doprovodu pěveckého sboru ze ZUŠ Gustava Mahlera Humpolec**. Návštěvnické centrum Bernard od 19:00 přivítá návštěvníky **vánočního koncertu Petra Bendeho**.

Mikulášská nadílka nebude samozřejmě chybět ani letos – tradiční čertovský rej pro celou rodinu s andělskou nadílkou, čertovskou dechovkou, tematickým fotokoutkem a mikulášskou bojovkou bude na náměstí probíhat ve čtvrtek 5/12 od 15:00 do 18:00. V sobotu 7/12 můžete vyrazit na **komentované výstavy do 8smičky** a také si tam odpoledne od 14:00 vytvořit ozdoby na stromeček se Schwestern ve vánoční dílně s názvem **#architektonické ozdoby**. Od 15:00 vás na divadelní scéně kina čeká divadelní představení pro děti na motivy příběhu H. Ch. Andersena **Sněhová královna v Ledovém království** a u Saní od 19:00 **koncert Tomáše Vávry**.

Bronzová neděle

Ráno už se probudíme do bronzové neděle, která proběhne na náměstí v režii Svařených saní – od 14:00 do 17:00 vás čekají **koncerty i vánoční trhy**. Do Divadla Za komínem dorazí na 19. hodinu se svým vánočním koncertem oblíbená zpěvačka **Dasha a Pajky Pajk Quintet**. V pondělí 9/12 se bude v Knihovně Jiřiny Zábranové plést, a to **vánoční věnečky z chlupaté příze puffy**. Lektorka Pavla Dygrýnová poradí a pomůže i těm méně rukodělně nadaným, takže se neostýchejte a na 16. hodinu dorazte. Dobrých skutků není nikdy dost – co takhle pomoct místní základní umělecké škole splnit sen o novém pianu? **Benefiční koncert**, jehož výtěžek půjde na pořízení nového nástroje, začíná v 18:00 v kině. V úterý 10/12 je tu další **zimní kino** před Mikádem, tentokrát ukáže advent v animovaném filmu. Ve středu 11/12 bude celé **Česko zpívat koledy** – v Humpolci na náměstí s pěveckým sborem Čech a Lech, který pak na pódiu vystřídá pelhřimovský

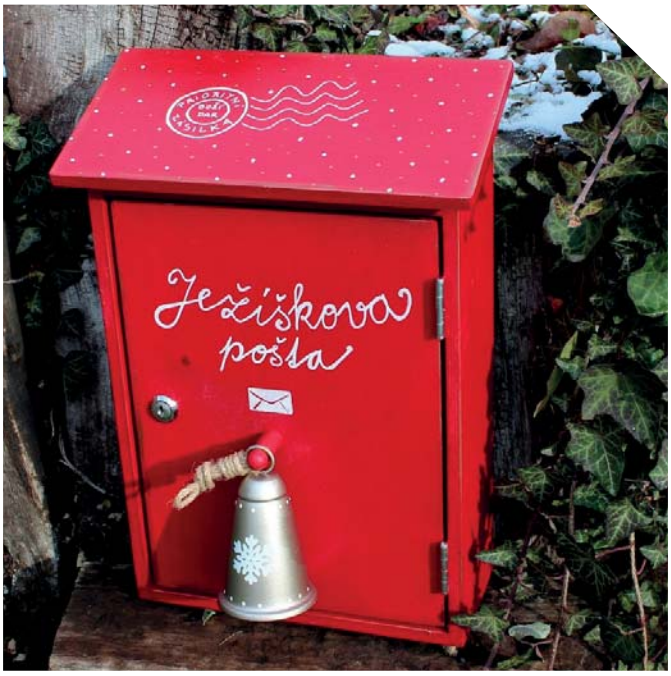

Ten Sing. Milovníci adrenalinu a zasněžené přírody mohou přijít hledat inspiraci pro svá dobrodružství na malou scénu Mikáda, kde v pátek 13/12 v 19:00 odstartuje **Snow Film Fest** – celovečerní pásmo špičkových filmů o extrémním lyžování, zimním lezení, snowboardingu, snow-kitingu a dalších zimních radovánkách. Letos navíc doplněné o přednášku hemofilika Daniela Šimka o jeho výstupu na Mont Blanc. V sobotu 14/12 si můžete od 9:00 do 17:00 v budově Střediska volného času prohlédnout modelové kolejiště a dopoledne se zapojit do tvůrčích vánočních dílen – koná se totiž tradiční **Vánoční jízda v SVČ**. Komu by dopolední kreativní vyžití nestačilo, může vyrazit ještě od 14:00 do 8smičky na **vánoční výtvarnou dílnu**.

Stříbrná neděle

Tradiční vánoční akce na Horním náměstí začne letos v neděli 15/12 ve 13:30. Během odpoledne se budete moct vyfotit s anděly na chůdách nebo nechat děti povozit na kolotoči. Čeká vás i minijarmark pro ty, kteří shání dárky na poslední chvíli, hudební vystoupení, vánoční zvyky a tradice. V 16:00 mohou děti zavítat do Divadla Za komínem na divadelní představení **Hvězda betlémská**. V úterý 17/12 nás čeká od 17:00 poslední **zimní kino** před Mikádem. Tentýž den se evangelickým kostelem v Husově ulici rozezní **Česká mše vánoční Jakuba Jana Ryby**, ve které účinkují žáci, absolventi i učitelé ZUŠ G. Mahlera, pěvecké sdružení TUCET a pěvecký sbor Čech a Lech. Letos se tradiční Rybovka uskuteční od 17:00 a následně od 19:00. Ve středu 18/12 si v knihovně vyrobíte během tvůrčí dílny s Hankou Havelkovou **šité věnce a vánoční dekorace**. Čtvrteční večer bude na divadelní scéně kina patřit **vánočnímu koncertu Orchestru lidových nástrojů a dívčího sboru Vojenského uměleckého souboru ONDRÁŠ s názvem Cesta světla**. Ten vychází především z dobře známých českých a moravských koled, které ovšem zazní v nevšedních a zároveň působivých orchestrálních a vokálních aranžmá. Na čtvrtek 19/12 se jistě těší i příznivci kapely **Le Plaisir**, která má večerní koncert v Divadle Za komínem. V pátek 20/12 můžete nakoupit vánoční dárky na **Sousedských trzích Svařených saní**, které doplní koncert i divadelní představení, a večer si v kině od 19:00 užít vánoční klasiku pro celou rodinu – promítáme **Louskáčka** v podání londýnského Královského baletu.

Zlatá neděle

Svařák i živou hudbu si u Saní užijete i na Zlatou neděli a už je tu pomalu **štědrovečerní vytrubování** z balkonu humpolecké radnice. Vánoční písně a koledy v podání žesťového dechového kvinteta ZUŠ G. Mahlera budou znít náměstím od 21:00. I pak nás ale čeká v Humpolci spousta dalších svátečních akcí. Třeba tradiční **vánoční koncert pěveckého sboru Čech a Lech** v tolerančním kostele na Zichpili (26/12), **Silvestrovské rozhledy na hradě Orlík** (31/12), **koncert kapely Moby Dick** na Horním náměstí (31/12) nebo hvězdicovitý výstup na hrad Orlík **Novoroční čtyřlístek** (1/1).

Humpolecké Vánoce zakončí v sobotu 11/1 tradiční **Tříkrálová sbírka a živý betlém** na Horním náměstí. Všechny tyto akce a řadu dalších najdete na facebooku Humpolecké Vánoce a také na www.infohumpolec.cz. Letošní novinkou Humpoleckých Vánoc bude i čtveřice světelných dekorací rozmístěných po městě. Všechny jsou moc fotogenické a přesvědčit se o tom budete moct během adventu na Horním, Dolním a Havlíčkově náměstí a také v parku Stromovka. Ať už se u nich vyfotíte na památku, nebo je jen minete s úsměvem na tváři, přejeme vám jak jinak než „šťastné a humpolecké“!

Vendula Marešová
MěKIS v Humpolci

ZIMNÍ KINO

Zima, advent a Vánoce v animovaném filmu

Vždy v úterý před Štědrým dnem navlékněte palčáky, nasaďte čepice a přijďte si užít pohádkový podvečer do našeho zimního kina. Promítáme sice venku, ale nebojte se, čaj a svařák na zahřátí bude! Čekají vás tři pásma krátkých animovaných filmů, u kterých se na Vánoce těšili naše (pra)babičky a (pra)dědečkové. Vezměte malé i velké a přijďte nasát tu pravou vánoční atmosféru s nádechem nostalgie. Z archivu jsme vybrali skvosty od Jiřího Trnky, Břetislava Pojara, Karla Zemana a dalších ikon české kinematografie.

3/12, 10/12, 17/12 2024, 17:00, před Mikádem

TRADICE

Betlémské světlo

Plamínek z Betléma představující symbol míru putuje každoročně v předvánočním období letecky do Rakouska. Tam se sjíždí delegace skautů z celé Evropy, aby poselství v podobě plamínku v lucerně šířily dál do svých mateřských zemí. K nám přivezou betlémské světlo humpolečtí skauti a skautky z Havlíčkova Brodu, kam světlo dorazí z Brna v rámci rozvozu páteřními vlaky. Nezapomeňte tedy na lucernu nebo alespoň svíčku a zavařovací sklenici a přijďte si den před Štědrým dnem přepálit symbol Vánoc z Betléma, aby vám o svátcích připomínal mír, lásku, víru, naději a přátelství.

23/12 2024, 15:00–17:00, Horní náměstí

BALET

Louskáček

Objevte kouzlo baletu s touto třpytivou vánoční klasikou pro celou rodinu. Připojte se ke Klárce během Štědrého večera, který se stane velkým kouzelným dobrodružstvím. Nádherná Čajkovského hudba doprovází Klárku a jejího začarovaného Louskáčka v boji proti Myšímu králi i při návštěvě Cukrové víly v Království sladkostí. Záznam představení londýnského The Royal Ballet (Královský balet) je opatřen českými titulky, a to včetně úvodního slova, rozhovorů a přestávkového programu. Louskáček je prostě vánoční klasika, kterou byste si neměli nechat ujít.

20/12 2024, 19:00, kino Humpolec

KONCERT

Ondřej G. Brzobohatý & saxofonista Matouš Kobylka

Chcete tip na vánoční dárek? Co třeba vstupenky na novoroční koncert výrazné osobnosti české kulturní scény Ondřeje G. Brzobohatého se saxofonistou Matoušem Kobylkou? Tato temperamentní dvojice spolu koncertuje již řadu let. Těšte se v jejich podání na písničky z alb Identity a Universum, další vlastní skladby i originální aranže coververzí světových hitů.

12/1 2025, 19:00, divadelní scéna kina Humpolec

Ohlédnutí za Týdnem knihoven

První říjnové dny již tradičně patří knihovnám a jejich čtenářům. Týden knihoven je poděkováním čtenářské veřejnosti za spolupráci a zároveň nabídkou nejrůznějších akcí, které jsou zacíleny na děti i dospělé. S radostí můžeme konstatovat, že se podařil. Svědčí o tom i statistické údaje. V týdnu od 7. do 11. října knihovnu navštívilo 848 zájemců.

Kromě knih si mohli vybrat z programu, který zahrnoval třináct nejrůznějších pořadů. Patřily k nim přednášky, výstavy, on-line soutěž nebo čtenářské lekce a besedy pro základní a střední školy. Největší ohlas mělo setkání s významnou českou spisovatelkou a překladatelkou Alenou Mornštajnovou, které natáčela Česká televize Ostrava, povídání o nejstarší historii Humpolce v podání Jakuba Vazače nebo výstava zdařilých koláží Ludmily Dvořákové a Heleny Tošerové, klientek Senior-Centra SeneCura v Humpolci. Děti ze Základní školy Hradská zaujala přednáška Anety Slavíkové „Jak na média“. V knihovně nechyběl ani tanec. Malé tanečnice si ho užily pod vedením Haničky Havelkové.

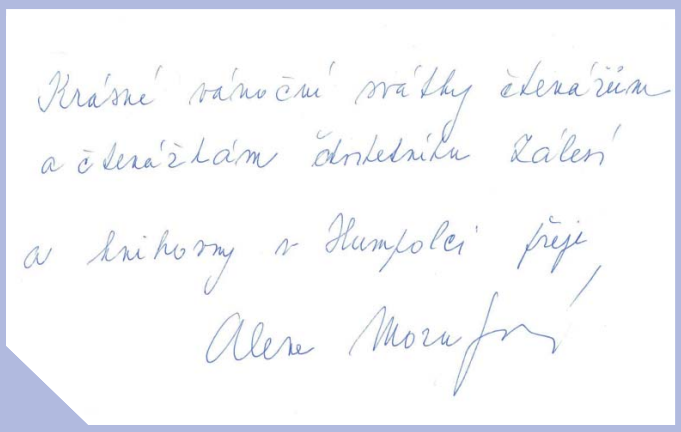
Krásné vánoční svátky čtenářům a čtenářům čtenářům Zálesí a knihovny v Humpolci přeje
Alena Mornštajnová

Co chystáme na příští rok

Beseda s Kateřinou Tučkovou
Po úspěšné besedě s Alenou Mornštajnovou se můžete těšit na další osobnost současné české literatury. Pozvání do Knihovny Jiřiny Zábranové přijala Kateřina Tučková. Spisovatelka, dramatička, publicistka, historička umění má na svém kontě celou řadu prestižních ocenění. Je mimo jiné nositelkou ceny Magnesia Litera, Ceny Jiřího Ortena, Ceny Josefa Škvoreckého, v roce 2022 obdržela Státní cenu za literaturu. Pozornost čtenářského světa si získala už prvotinou Vyhnání Gerty Schnirch, následně knihami Bílá voda nebo Žítkovské bohyně, která zachycuje tři století rodu léčitelek z Bílých Karpat. Její knihy se překládají do 22 jazyků. S Kateřinou Tučkovou se v knihovně potkáme na podzim příštího roku.

Léčivý úklid
Na jarní období, kdy se ve spoustě rodin plánuje velké uklízení, jsme připravili povídání s Michaelou Mrázkovou, jednou z prvních KonMari konzultantek v České republice. Na základě zkušeností z vlastní domácnosti a z praxe z českých domácností svých klientů vytvořila holistický koncept Léčivý úklid, který propojuje energetickou očistu, rituál a následné třídění a organizaci věcí. Své rady také publikuje v knize, která vyjde ještě v letošním roce. Jak nejlépe zvládnout úklid poradí všem zájemcům ve středu 26. března od 17.30 hodin.

Tipy nejen na vánoční čtení

V regálech knihovny přibyla pěkná řádka novinek, které lákají ke čtení u dobrého čaje nebo sklenky vína, třeba zrovna o vánočních svátcích.

Vánoce ve skotské vesničce (Donna Ashcroft)
Na Skotské vysočině existuje rezort, kde se dají slavit Vánoce po celý rok. Výzdobu má na starosti lektorka výtvarných kurzů Holliday, která tam i bydlí a Vánoce jednoduše miluje. Jenže majitel se rozhodne chátrající areál prodat...

Vánoce v Paříži (Mandy Baggot)
Paříž je vždycky dobrý nápad, řekla kdysi slavná herečka Audrey Hepburnová. Už proto, že Paříži se říká město lásky. Tak kam jinam zamířit, když vám láska chybí? Ava s nejlepší kamarádkou Debs se tam vydají právě o Vánocích. Zrovna začalo sněžit, Eiffelovka zlatě září a všude voní svařené víno a čokoláda, když potkají záhadného fotografa Juliena...

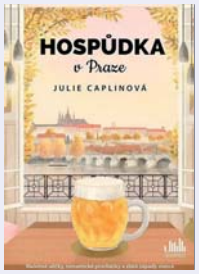

Hospůdka v Praze (Julie Caplin)
Anna získala vytoužené místo stážistky v pražském pivovaru a nemůže se dočkat, až se začne učit od skutečných mistrů v oboru. Několik měsíců v samém srdci Evropy, ochutnávky vyhlášené kuchyně a nejlepšího piva na světě, to zní jako sen. Ovšem jen do chvíle, než zjistí, kdo je druhý stážista a její nový spolubydlící...

Vánoce v Šípkové ulici (Alena Mornštajnová) – kniha pro děti
Přemýšleli jste někdy o tom, co by se stalo, kdyby Ježíšek nestihl roznést všechny dárky? Právě to se totiž přihodilo. Ježíšek leží v posteli s rýmou jako trám a balíčky do Šípkové ulice prostě doručit nezvládne... Jak to dopadne? To vše zjistíte v napínavém vánočním příběhu.

Sudetský dům (Štěpán Javůrek)
Již téměř deset let je František Smolík oddělen od své rodiny ostnatým drátem kriminálu. Zatímco ve Sklářích si Jarmila musí sama poradit s péčí o rodinu, neustále pronásledovanou komunisty, František pomalu ztrácí naději, že se ještě někdy dočká shledání. Působivé vyprávění nás naposledy zavede za našimi hrdiny do podhorské vesnice Skláře.

Záhadná oběť (Robert Bryndza)
V roce 1988 zmizela z chudinské londýnské čtvrti školačka Janey Macklinová. Její tělo se nikdy nenašlo a případ zůstal nevyřešený. Nyní, o třicet let později, se na soukromou detektivní kancelář Kate Marshallové a Tristana Harpera obrátí kreativní agentura, která chce Janeyino zmizení zpracovat mimo jiné do podcastu o skutečných zločinech. Dokážou Kate a Tristan zjistit, co se nebohé Janey stalo, nebo zůstane navždy ztracená v čase?

Ludmila Trnková, Zdeňka Komrsová

Když je čas ohřát tělo i mysl v muzeu

Je vám venku zima? Mrzne až praští? Pak je nejvhodnější doba zajít do muzea, kde se nejen ohřejete, ale také se něco zajímavého dozvíte. Máme pro vás připraveny prohlídky stálých expozic, zajímavé výstavy a přednášky.

Po celý prosinec můžete navštívit výstavní sál na Horním náměstí a adventní čas si zpříjemnit prohlídkou výstavy betlémů, kde se dozvíte o historii jejich vzniku a připomenete si i vánoční tradice.

Na podzim začal již 12. ročník cyklu Věda v muzeu, v němž se vám snažíme zprostředkovat informace z mnoha oblastí. Téma pro první přednášku jsme zvolili odlehčené a souviselo s českým lidovým nápojem – pivem a jeho magickými vlastnostmi. V prosinci nahlédneme do normalizačních filmů a seriálů a zjistíme, jak se v nich projevovala politika a ideologie dané doby. V nadcházející lednové přednášce se podíváme do přírody střední Evropy a dozvíme se, proč je ideálním prostředím pro expanze a invaze (nejen) živočišných druhů. V únoru zase zjistíme, jakým způsobem zvládaly v dávných dobách obchodní lodě určovat svoji polohu na moři a jak jejich kapitáni dokázali určovat směr. A v březnu se zamyslíme nad tím, co nám dala a vzala civilizace a jak nám různé objevy a vynálezy změnily život.

Dagmar Kluchová

Sbírky na pomoc české menšině

Období Vánoc je dnes spjato nejen s klidem, mírem, rozjímáním, pečením cukroví nebo sháněním a dáváním dárků, ale také s pořádáním nejrůznějších charitativních sbírek. Podobně tomu bylo i před sto a více lety, kdy různé humpolecké spolky pořádaly sbírky ve prospěch určité skupiny obyvatelstva. V tomto díle si připomeneme akce, které měly pomoci zlepšit životní úroveň české menšině po 1. světové válce na Štocku.

STALO SE… před 103 lety (prosinec 1921 – Vánoční nadílka)

„Místní odbor Národní jednoty pošumavské v Humpolci věnoval školním dětem z Dolního Skřivánku [dnes Skřivánek, část obce Okrouhlička], *které nyní chodí do české školy ve Studánkách* [obec Studénky, část městyse Štoky], *vánoční nadílku, jejíž náklad činil úhrnem 14 000 K. Byly oblečeny jen děti nejpotřebnější, většinou sirotci. Tak hojnou nadílku umožnili někteří humpolečtí továrníci a obchodníci, kteří věnovali látku i prádlo.“*

STALO SE… před 102 lety (prosinec 1922 – Péče o štockou menšinu)

„Místní odbor Národní jednoty pošumavské v Humpolci uspořádal v městě sbírku ve prospěch české menšiny na Štocku a s ní spojil vánoční nadílku. Sbírka se vydařila, a odesláno na Vánoce do Smrčné 18 obleků pro chlapce, 10 obleků pro dívky a 2 páry bot. Hudebnímu odboru národní jednoty pošumavské ve Smrčné zakoupena basa. Do Bílého Kamene zasláno 6 obleků chlapeckých, 7 obleků dívčích a jeden pár bot. Do Petrovce [obec Petrovice, část městyse Štoky] *u Úsobí 3 obleky dívčí, 2 chlapecké. Do Studánky 5 obleků dívčích, 2 páry bot. Do Dolního Skřivánku 7 obleků dívčích, 7 obleků chlapeckých a 1 pár bot. Celkem oblečeno 65 dětí a 6 obuto. Úhrnná cena nadílky je 7 000 K, k čemuž přispěly venkovské obce částkou 2 000 korun.“*

STALO SE… před 101 lety (24. prosince 1923 – Dar české menšině na Štocku)

„O Štědrém dni minulého roku [záznam byl do kroniky zapsán v r. 1924] *byl poslán humpoleckým odborem Národní jednoty pošumavské značný vánoční dar menšině české na Štocku. Posláno bylo k rozdání školní mládeži: do Smrčné – 23 obleky pro chlapce, 17 obleků pro dívky a 9 párů bot; do Studénky a Dolního Skřivánku 12 obleků pro dívky, 6 obleků pro chlapce, 9 párů bot; do Petrovce 10 dívčích obleků a 3 obleky pro chlapce; do Bílého Kamene a Hlávkova 6 dívčích obleků, 7 obleků pro chlapce a 5 párů bot; nadílka tato vyžadovala nákladu na ušití obleků chlapeckých 1 670,03 Kč, na ušití dívčích obleků 512 Kč; boty 966 K, podšívky 204 K a látky celkem 3 050 K. Celkem vydáno hotově 6 402,03 Kč. Nutno zaznamenati, že všechnu práci i celý náklad nadílky věnovali pouze občané města Humpolce; občané venkovských obcí okresu humpoleckého nevěnovali ničeho, a přece i oni mají stejné národní povinnosti.“*

STALO SE… před 99 lety (17. ledna 1925 – Štocká menšina)

„Místní odbor Národní jednoty pošumavské opětně letos uchopil se práce, aby zmírnil bídné poměry české menšiny na Štocku. Členové mužského i ženského odboru zajeli osobně do Štoků, aby odhadli potřebu dětí školních. Za ochotného přispění dostalo se všem potřebným dětem z menšiny štocké potřebného oděvu i obuvi. V neděli před Štědrým dnem posláno do Smrčné 17 obleků chlapeckých, 11 obleků dívčích, 11 párů bot; do Petrovic u Úsobí 7 obleků chlapeckých, 8 obleků dívčích, 2 dívčí kabátky a 2 páry bot; do Studénky – 7 obleků chlapeckých, 6 obleků a 4 kabátky pro dívky, 12 párů bot; do Bílého Kamene 6 obleků chlapeckých, 5 obleků dívčích a 1 pár bot. Náklad na tuto nadílku byl následující: ušití chlapeckých obleků 1 778,85 K, ušití dívčích šatů 422 K, od bot 1 552 K, podšívka 118,50 K, látka na obleky 2211,96 K. Celkem vydáno 6 083,31 Kč. Vedle nadílky této přispěli žáci zdejší chlapecké školy – 41 korunami, jablky a hruškami (79 kg), ořechy, kaštany, fíky, svatojánským chlebem, cukrovím, psacími potřebami i knížkami.“

STALO SE… před 99 lety (31. prosince 1925 – Nadílka Štocku)

„Jako každoročně byla i letos menšinovým obcím na Štocku připravena v Humpolci vánoční nadílka. Ženský i mužský odbor Národní jednoty pošumavské vynaložil mnoho péče, aby všem požadavkům mohlo býti vyhověno. Do Smrčné bylo posláno 14 obleků dívčích a 14 obleků chlapeckých, do Petrovic za Úsobím 7 obleků chlapeckých, 3 obleky dívčí a 2 kabáty dívčí, do Studénky 5 obleků chlapeckých, 3 zimníky, 4 obleky dívčí, 4 kabáty dívčí; do Bílého Kamene 6 obleků chlapeckých, 4 obleky dívčí. K nadílce opět přispěli humpolečtí továrníci a soukeníci celkem 107,60 metrů látek, z čehož obdržela Pošumavská jednota pro své chráněnce 35,86 metrů, Okresní komise pro péči o mládež 71,74 metry.“

KOMENTÁŘ: Jak čteme v předcházejících řádcích, členové humpolecké pobočky spolku s názvem Národní jednota pošumavská, jenž měl od 80. let 19. století bránit a posilovat české zájmy v kultuře, školství, hospodářství a tak dále vůči německému vlivu, uspořádali v první polovině 20. let 20. století několik materiálních sbírek pro obyvatele (děti školou povinné) vesnic na Štocku. Jmenované obce náležely k tehdejšímu soudnímu okresu Štoky a nacházely se těsně za východní hranicí humpoleckého okresu. Zatímco však na Humpolecku žilo české obyvatelstvo, na Štocku se i po 1. světové válce hlásil větší počet lidí k německé národnosti, například obce Bílý Kámen nebo Studénka obývaly dle sčítání lidu z roku 1921 dvě třetiny rodin německých a jedna třetina českých. Humpolečtí členové Národní jednoty pošumavské patrně cítili, že Češi v obcích štockého okresu budou mít se soužitím s Němci (kteří nebyli po roc 1918 vysídleni, to je čekalo až v roce 1945) v nové Československé republice snad ještě větší potíže než před 1. světovou válkou. O poměrech na Štocku se můžete dočíst i ve druhém ročníku vlastivědného sborníčku Zálesí (1920–1921) v článku polenského muzejníka, historika a vlastivědného pracovníka Břetislava Rérycha.

Po roce 1925 sbírky pro štockou menšinu končí, respektive se v městské kronice neobjevují další zápisy, ale charitativní akce organizované různými nadacemi, spolky nebo obecním zastupitelstvem pokračují dál.

Vojtěch Novák

Jak vánoční pohlednice přišly na svět

O Vánocích myslíme na své blízké a je dlouholetou tradicí posílat jim vánoční přání. V současné době ta klasická papírová stále častěji vytlačují SMS zprávy, elektronická přání a podobně. Mezi námi jsou ale stále tací, kteří posílají vánoční pohlednice či přání napsaná vlastnoručně. Ale kde a kdy se tato přání vzala?

První vánoční pohlednice pochází z roku 1843 z Británie. Pro své známé si ji objednal obchodník a patron umění Henry Cole. Ten dostával od svých přátel spoustu dopisů, ve kterých mu jeho blízcí přáli krásné Vánoce, ale protože neměl čas na to, aby každému dopisem odpověděl, přemýšlel, jak si tuto činnost usnadnit. Požádal tedy svého přítele výtvarníka Johna Horsleye, aby mu navrhl jednoduché vánoční přání, na které by se nemuselo odpovídat.

Tak vznikla první pohlednice, na níž byl obrázek rodiny a stručný nápis „Veselé Vánoce a šťastný Nový rok“. Byla tištěná s ručně kolorovaným textem a byla na ní předtištěna místa, do kterých stačilo jen vyplnit, komu je pohlednice určena a kdo ji posílá. Těchto nejstarších vánočních pohlednic bylo v roce 1843 vyrobeno tisíc (zachovalo se jich 21). Vzhledem k poměrně vysoké ceně (jeden šilink) se do širšího povědomí dostal tento způsob přání až po roce 1860. Dalších třicet let se pohlednice rozšiřovaly z britských ostrovů po celé Evropě.

Motivy na prvních evropských přáních byly různé, se zimou a Vánocemi neměly takřka nic společného (motýli, klauni, broučci, květiny). Typické vánoční motivy přišly až později a některé se udržely dodnes. Protože v době, kdy tato tradice vznikla, doručovalo poštu koňské spřežení, často se na pohlednicích objevoval poštovní vůz s koňmi.

Na území Čech a Moravy se vánoční pohlednice dostaly začátkem 20. století. Zprvu měly německé nápisy, české se objevily až po vzniku samostatného Československa. Ve druhé polovině 20. století se vánoční přání hojně rozšířila. Vedle kreslených motivů se začaly objevovat i fotografie. Nejčastějšími motivy byly zasněžené krajiny, domky s osvětlenými okny, vánoční stromečky, andělíčci, Ježíšek, jesličky. Dodnes jsou oblíbené pohlednice se zimními výjevy Josefa Lady a dalších malířů, kteří také tvořili betlémy: Mikoláš Aleš, Adolf Wenig, Jan Goth a další.

Kromě osobních přání vznikala i přání firemní, různých spolků a organizací.

Dagmar Kluchová

1942

1911

1919

1948

Hospoda Na Lázni

Pokud dnes procházíte přes parkoviště u Horního náměstí směrem k nedaleké restauraci Na Lázni, míjíte kovový oblouk s nápisem restaurace. Majestátnějším obloukem jsou však klenoucí se jírovce, které tu už desítky let shazují kaštany. Právě ty jsou vzpomínkou na slavný humpolecký hostinec, který měl v těchto místech vyhlášenou zahradní besídku.

Místní měšťané se zde scházeli nejen k odpočinku ve stínu stromů, ale i k účasti na výjimečných akcí. V srpnu roku 1863 zde proběhla oslava svěcení praporu jednoho z prvních humpoleckých spolků, pěveckého spolku Čech a Lech. V druhé polovině 19. století se zde hrála divadelní představení. Později se stal hostinec místem setkávání sportovních spolků i strany národních socialistů. Zahradní besídka byla rozšiřována o samostatný sál a přibyla zde i kuželníková dráha.

Na počátku 19. století je v čp. 297 uváděn jako majitel Kašpar Hruška, později František Hruška. U této rodiny se v Humpolci pro odlišení uvádělo přízvisko „Hruška Lázeňský“. Ve známém hostinci nejspíše nebyla lázeň, ale pouze humpolecká rodina, která byla s lázněmi dříve spjata. Oba zmiňovaní majitelé se počítají mezi humpolecké soukenické mistry. V roce 1882 je uváděn jako majitel Ferdinand Hruška, v roce 1891 již jen Amálie Hrušková, která hostinec pronajímá Josefu Strádalovi, pozdějšímu novému majiteli domu.

Josef Strádal se narodil 15. března 1855 do rodiny humpoleckého soukenického mistra Hynka Strádala. Dne 22. srpna 1878 se ve svých třiadvaceti letech ženil, již jako soukenický mistr, s o čtyři roky mladší Františkou Červenkovou. Od konce 19. století je pak spjat s hostinskou živností. Humpolečtí spoluobčané na něj vzpomínali i na stránkách městské kroniky: *„…byl člověkem velice bystrým, snaživým,*

vytrvalým i odvážným, jenž při svém menším školském vzdělání a citelném nedostatku na statcích pozemských v životě veřejném a spolkovém mezi svými spoluobčany… hrál opravdu své doby vynikající úlohu.“

Byl předsedou společenstva hostinských, členem obecního i okresního zastupitelstva, místní i okresní školní rady, ředitelem veřejné nemocnice. V politickém životě postupně prošel staročeskou i mladočeskou stranou, aby zakotvil u národních socialistů, kteří se také scházeli u něho v hostinci. Vzpomínalo se na něj jako na horlivého člena pěveckého i divadelního souboru. Také byl členem tělovýchovné jednoty Sokol, později zakládal Orla. Takto vyčerpává přínos osobnosti humpoleckého hostinského kronikář.

Josef Strádal umírá 30. listopadu 1912 na tuberkulózu, proto ho ve výčtu majitelů k roku 1914 nahrazuje manželka Františka. Tohoto roku se také kolauduje budovaný okresní dům, který nahradil sousední stavení hostince čp. 300. Uličce pro pěší, která procházela mezi domem a hostincem se zahradní besídkou, se nejprve říkalo V Kašparově dvoře. Později zde vznikla ulice Příčná po ubourání navazující zástavby a rozšíření ulice. Samotný hostinec byl odsouzen kvůli špatnému stavu k demolici na počátku 60. let 20. století. V Zálesí z roku 1994 vzpomínal J. Rychetský, že se zde měl stavět nový obchodní nebo kulturní dům, později hotel, ale stále je zde jen parkoviště. V roce 2024 se toho mnoho nemění.

Zdeněk Škrabánek

Jan Sluníčko: 130 let od úmrtí

Při návštěvách humpoleckého hřbitova mě v červnu loňského roku upoutal plakátek vydaný Střediskem volného času a Městským kulturním a informačním střediskem Humpolec umístěný na vstupní bráně z Jihlavské ulice, na kterém v rámci putování za výjimečným humpoleckým rodákem nebo významnou osobností byla uvedena informace o hrobu Jana Sluníčka v řadě E X s číslem 10.

Bydlíme desítky let v nádherné ulici Sluníčkova pojmenované po Janu Sluníčkovi. Upoutávkou na jeho hrob jsem byl nadšen, do té doby jsem nevěděl nic o místu jeho posledního odpočinku. Ihned jsem se vydal hledat hrob umístěný v evangelické části hřbitova a zklamán jsem našel tři sousedící hroby porostlé břečťanem do výšky kolem šedesáti centimetrů. Následně jsem porost ostříhal až k zemi a k mému překvapení pod ním ležel svalený a neporušený náhrobek a kříž. O nálezu jsem poté jednal s Městským úřadem v Humpolci, kdy paní Kocmanová za pomoci Pohřební služby Jiřího Balnohy velmi ochotně zajistila umístění náhrobku na původní místo.

Téměř se slzami v očích jsem obdivoval provedenou práci. Vyčištěný náhrobek svojí bělostí dominuje okolí: a je na něm vysekáno jméno Jana Sluníčka, jeho druhé manželky Františky a nejstaršího syna Karla. Lidem podílejícím se na opravě moc děkuji! V současné době se snažím zamezit rozrůstání břečťanu a hrob jsem oživil umístěním mísy s muškáty.

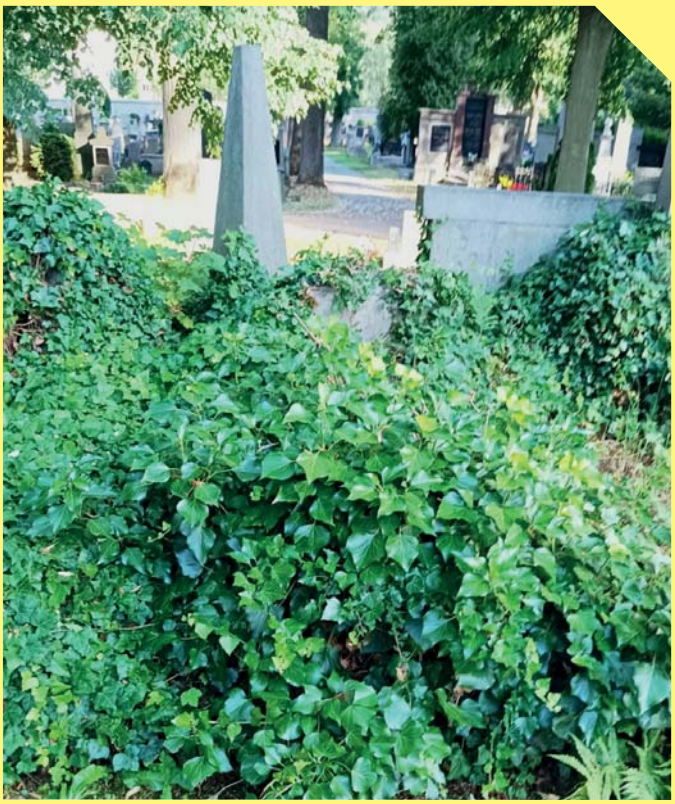

původní stav nalezeného hrobu Jana Sluníčka a rodiny

poničený náhrobek

Jan Sluníčko se narodil 18. prosince 1816 v Praze. Od dvanácti let prošel školou při evangelické německé církvi, z bohoslovce se stal varhaníkem, dále obchodníkem na přání rodičů, krátce byl v učení jako umělec – rytec. V 19 letech nastoupil do učitelského kurzu s možností výkonu práce německého podučitele a o rok později obdržel dekret učitele na německé evangelické škole. Ve 23 letech začal mít problémy kvůli svému spojenectví s českou Národní stranou a byl nucen podat rezignaci. Začal tedy dávat privátní hodiny v pražských rodinách.

V té době tíhnul ke Slovensku a k Uhrám, a tam mělo směřovat jeho další profesní působení. Náhodou se dozvěděl o uvolněném místě v Humpolci, kde však potřeboval vysvědčení z českého jazyka a literatury, a tak čas do října 1847 vyplnil studiem a zkouškou a poté byl jmenován učitelem evangelické školy v Humpolci. V té době se oženil s Annou z Prahy, která však koncem roku 1848 zemřela i s dítětem při předčasném porodu.

Zcela zděšen byl stavem školy a učitelského příbytku v místě evangelického tolerančního kostela s farou a školou na Sichpili (nynější Zichpil) nedaleko hřbitova. I postavení učitelů v habsburské monarchii a jejich materiální podmínky byly opravdu špatné, a tak začal přemýšlet o jiném způsobu, jak finančně zabezpečit svou rodinu, když se v roce 1850 znovu oženil s dcerou humpoleckého měšťana Františkou.

V roce 1849 začal vydávat na vlastní náklady měsíčník „Včelka“, první moderní českojazyčný časopis pro školní mládež s funkcí literární a zároveň naučně výchovnou, Včelka měla i přílohu pro dospělé čtenáře. Náklad časopisu byl pro předplatitele 300–400 výtisků, veškerou administrativní práci, propagaci, shánění materiálů a předplatitelů si zajišťoval Jan Sluníčko sám. Počet předplatitelů postupně kvůli vysokým nákladům na vydávání a zasílání klesl asi na polovinu, což způsobilo, že časopis v roce 1856 zanikl.

22. července 1851 se v Humpolci konala slavnost zakládání kamene ke stavbě zdejší městské katolické školy. Roku 1862 byl konečně dokončen kostel s farou, byl vysvěcen a uveden do provozu, byly zhotoveny nové varhany, vše v dnešním evangelickém kostele v ulici Husova, na kterém je od roku 1926 umístěna pamětní deska s bronzovým obrazem Jana Sluníčka. Po vysvěcení kostela byl Sluníčko velmi pracovně vytížen, angažoval se i ve spolkové činnosti ve městě. Někdy v té době mu zemřel nejstarší syn Karel. Přímo o rodině a dětech Jana Sluníčka víme, že měl se svou druhou manželkou sedm dětí. Manželka Františka skonala 24. dubna 1888.

V té době bylo jeho zdraví značně podlomené, a tak požádal o penzi. Předtím se dočkal ocenění své učitelské činnosti, svým nasazením a novým přístupem ke vzdělávání a výchově žáků ho lze považovat za národního učitele. V roce 1868 byl jmenován učitelem vzorným a v roce 1883 mu byl odevzdán zlatý záslužný kříž Jeho Veličenstva císaře. Penzi trávil dle jeho sdělení životem poustevníka, sklíčen svým neduhem ztrácel pozvolna hlas, sluch, zrak i paměť a 14. září 1894 v Humpolci odešel na věčnost.

Jiří Řehořka

hrob po opravě a vyčištění

pamětní deska věnovaná Janu Sluníčkovi

O dobrém skutku

Čas vánoční je nerozlučně spjat se zamyšlením nad prožitým rokem, které nezřídka vede ke snaze o nápravu či zlepšení ať již sebe sama, či obecně věcí lidských. Řada z nás přispěje do prospěšné sbírky, snad každý někomu věnuje vánoční dárek, jiného zas adventní rozpoložení přiměje vykonat dobrý skutek anebo se o něj alespoň pokusit. Zvlášť naposledy zmíněná varianta je nám skautům blízká, protože se o ni snažíme po celý rok.

Denní příkaz skautů a skautek odedávna ukládá: *„Každý den alespoň jeden dobrý skutek!“* Slovo odedávna je namístě, neboť pokyn snažit se vykonat denně dobrý skutek (v originálu: *„to do a good turn to somebody every day“*) vtělil do své knihy Scouting for boys, poprvé vydané roku 1908, již sir Robert Baden-Powell. A. B. Svojsík tuto zásadu pro české skauty zachoval a ve svých Základech junáctví ji začlenil do výkladu o třetím bodu skautského zákona, jenž zněl: *„Povinností junákovou je býti jiným užitečný a pomáhati jim.“* Podle Svojsíka se junák *„dle sil svých snaží každodenně vykonati aspoň jeden dobrý skutek, skutek lásky. Někdy dá almužnu, jindy pomůže dámě odnésti dítě nebo balíky z nádraží, stařeně naštípe dříví, pomůže jí přejíti živou ulici, starci vytlačí do vrchu trakař, posype kluzký chodník, vyplní kameny blátivou stezku, naleje žíznivému zvířeti vody atd. atd. Za svůj dobrý čin nesmí přijmouti odměny.“* Třetí bod skautského zákona se dodnes nezměnil, změnily se však způsoby, jak denní příkaz naplnit.

Přenesme se v čase o rok a pár měsíců nazpět. Je sobota 1. července 2023, chvilka po poledni – den voní právě započatými prázdninami a nešetří letním počasím. Mám dobrou náladu, protože vše běží, jak má; jedna část našich vedoucích, roverů a starších skautů staví stany na Orlovech, druhá parta hrabe seno na naší louce na břehu Želivky, kde mají táborové stany vyrůst vzápětí. Soustředěně řídím; za zády mi cinká, žbluňká a šustí táborový proviant, který bezezbytku vyplňuje veškerý prostor auta. Mou poslední dopolední zastávkou byla Týmova Ves u Lukavce, kde každoročně od bratra Lullyho dostáváme darem dva pytle plné brambor, a nyní již mířím na Želivku. Klimatizace pracuje naplno, ale i tak je znát, jak slunce venku připaluje.

Na zvonícím mobilu se rozsvítí neznámé číslo a z handsfree se ozve mladý, mírně roztřesený hlas: *„Ahoj, víš, my jsme skauti z Prahy, jedeme tábořit k Jindřichovu Hradci a na dálnici před Humpolcem nám klekl náklaďák plný táborového vybavení. Odtahovka nás nechala u Vystrkova. Jede sem pro nás velká dodávka a osobák s přívěsy. Musíme přeložit všechen náklad, ale bude nás tu na to jenom pět. Na internetu jsme našli kontakt na vaše skautské středisko, nedokázali byste nám, prosím, nějak pomoct?“* Tak to je tedy nadělení! Je jasné, že pomoc potřebují, ale my sami máme vlastní práce až nad hlavu. Zahuhlám tedy něco neurčitého o tom, že zjistím, co by se dalo dělat, uložím si číslo a šlápnu na plyn.

Na Želivce je krásně, ale panuje tu pekelné vedro, v němž na plném slunci kmitají postavičky vyzbrojené hráběmi, vidlemi

a kolečky. Louka je již z poloviny shrabaná a seno odvezené, druhá polovička louky však ještě na svou každoroční kosmetickou kúru čeká. Ze všech tečou potoky potu, ale vidina stojícího tábora pohání všechny vpřed. Vyložíme proviant a vylíčím, co se stalo. Reakce je pochopitelná: *„Jet ještě někam jinam?! To nepřipadá v úvahu! Ani když se do večera nezastavíme, nebude vše hotovo!“* Zkouším tedy volat na Orlovy. Tam je však situace ještě horší; podsady jsou staré a melou z posledního, špatně se k sobě montují, plachty zrovna tak – hotové práce nepřibývá, síly na sluníčku rychle odtávají, zato nálada je na bodu mrazu. Tohle určitě nepůjde, co teď? Pár set metrů po proudu Želivky staví tábor skauti z Hradce Králové. Přijeli už ve čtvrtek a je jich víc než nás. Když jim vysvětlím situaci, naznají, že pět lidí a jedno auto mohou postrádat. No hurá – první jiskřička. Nakonec se domluvíme i my sami – čtyři roveři budou sice na louce znatelně chybět, ale zítra je přece taky den… Vrátíme se, co nejdříve to půjde!

Na parkovišti u dálnice stojí nákladní auto s otevřenou plachtou, vedle něj dodávka s přívěsem pro koně a osobní auto s velkým vlekem. Vzduch se nad rozehřátým asfaltem jen chvěje a z téhle fata morgany se co chvilku vynoří jeden z nemnoha mravenečků, kteří usilovně vynáší z ložné plochy náklaďáku neuvěřitelnou změť věcí – od dřevěných vojenských beden s tábornickými potřebami přes stanové podsady z překližky po kovovou konstrukci na skládací kadibudku. Jen pár slov na uvítanou a desatero párů čerstvých rukou se zakousne do práce. Nejprve vše vynosit z odstaveného náklaďáku a poté vše pečlivě naskládat do náhradních vozů; ani kousek místa nesmí přijít nazmar. Tři hodiny úsilí v nepolevujícím žáru nakonec přinesou svůj výsledek. Vše je přeloženo a pražští skauti mohou pokračovat ke svému vytouženému tábořišti. Krátké, unavené rozloučení a návrat na Želivku k vlastní práci.

Silně pochybuji, že někdo z nás měl toho večera potřebu vybarvit si okénko dobrého skutku v Modrém životě po vzoru Jiřího Dražana z Foglarovy knihy Přístav volá nebo si na důkaz splněného denního příkazu rozvázat uzel dobrého skutku na svém skautském šátku. Jednou věcí jsem si však jist – všem se večer po takto prožitém dni náramně dobře usínalo.

Tomáš Horký – Horymír

Taje přírody v zimě

Prosinec je měsícem odpočinku. Mnohdy ne pro nás, proto bychom se mohli od přírody tu a tam inspirovat. Zimní pupeny na keřích a stromech jsou založeny a sní. Síla rostlin je ukrytá do kořenů a živočichové si našli bezpečné úkryty pro svá přezimování. Krajina v klidu vydechuje. Má za sebou další rok a nechává se česat roztančeným větrem. Noc od noci je delší a chladnější a tento čas takřka láká k zastavení se a dumání.

Prodlužování nocí i letos ustane zimním slunovratem v sobotu 21. prosince, kdy zahájí svou vládu astronomická zima, a od té chvíle začne přibývat sluníčka v našich dnech. Na tuto proměnu v přírodě odkazovaly i tradiční „barborky“. Na svatou Barboru 4. prosince se šikmo uříznuté větvičky třešně či višně postavily do vázy s vodou v chladné místnosti a týden před Štědrým dnem se přenesly do tepla. Na Štědrý den tak přinášely ochutnání jara v podobě voňavých kvítků a pro svobodné dívky do roka a do dne svatbu. Nemáte-li poblíž třešeň, postačí k tomuto kouzlu i větvičky trnky z procházky. Mnoho květů na Štědrý den vám přeji!

Leden je měsícem příprav. Venku zamrzá a fičí nejchladnější měsíc v roce. Zároveň ten první, který s sebou nese toliko našich přání a očekávání. My mu můžeme dokonce v ledasčems pomoci, když si právě nyní ujasníme, co bychom rádi sklízeli a ochutnávali celý tento nový rok. Podle toho si přichystáme či objednáme semínka, abychom byli připraveni na první výsevní měsíc – únor. A pakliže jsme takto plánovali už loni v lednu, ještě pořád si pochutnáváme na čerstvé zelenině z naší zahrádky, jen její sklizeň zebe do prstů podstatně víc než v létě. Za zmínku totiž stojí růžičková kapusta, zimní pórek, mangold či topinambury, ze kterých můžete čerpat vitamíny a další prospěšné látky i přes zimu

(i když nemáte skleník). Kvašené zelí, řepa a podobně tak nemusí být na vaše zdraví samy. Tyto rostlinky na vás zkrátka počkají venku a vydrží. A připravit si z nich voňavou polévku či pizzu v lednu rozhodně stojí zato.

Únor je měsícem naděje po lednových mrazech. Člověk již vyhlíží první teplejší dny, aby na své zahrádce či za oknem mohl jít zeleni naproti. Za oknem můžeme směle vysít různé druhy salátů, paprik a z bylinek levanduli, majoránku, petrželku a rozmarýn. S vyséváním venku je třeba počkat, až půda hezky rozměkne a trochu vyschne. Semínka, aby v půdě nabobtnala a vyklíčila, potřebují totiž nejen vodu, ale i vzduch. S ohledem na počasí a typ půdy tak můžeme na přelomu února a března vysít mrkev, petržel a ředkvičky už i „ven“. A první kvítka? V únoru? No jejda! Již rozkvétají křehké sněženky, krokusy a ze stromů olše a lísky. Onen příslib jarní naděje pro hmyzáčky i pro nás.

Hana Havelková

S hemofilií plavat, jezdit na kole, běhat, bruslit, lyžovat i zdolávat nejvyšší vrchol Evropy

V nedávné době obletělo skrze média jeho jméno minimálně celou republiku. Daniel Šimek z Humpolce byl, jako jediný Čech, součástí výpravy na nejvyšší horu Evropy Mont Blanc. Nutno podotknout, že účastníci expedice byli hemofilici, tedy lidé trpící dědičnou poruchou srážlivosti krve. Jejich cílem bylo nejen dokázat, že na to mají, ale také oslovit veřejnost a vybrat peníze, které pomohou stejně nemocným v rozvojových zemí. A misi v obou ohledech naplnili. I když, jak v současnosti vysokoškolský student připomněl, se jim kvůli silnému větru nakonec nepodařilo dojít až na vrchol. Že by se snad sám vrátil na místo a pokusil se Mont Blanc znovu pokořit? „Já myslím, že už mi to stačilo," smál se Daniel Šimek, který se chce momentálně soustředit hlavně na jinou životní výzvu, a to na státnice a úspěšné dokončení vysoké školy.

Přemýšlel jste o tom, jestli byste se i jako zcela zdravý k podobné sportovní výzvě dostal? A co ke sportu obecně?
Určitě bych se sportu věnoval tak jako tak, pocházím z velmi sportovně založené rodiny. Ale asi bych šel jinou cestou. Možná bych hrál fotbal, protože ten chtějí hrát všichni kluci. Možná bych i vystudoval sportovní gympl. Na druhou stranu bych se jako zdravý člověk k podobnému projektu, jako byl výstup na Mont Blanc, asi nedostal. Tam nás všechny spojovala právě hemofilie.

Hory vás nechytly?
Vůbec. *(smích)* Tuto otázku jsem dostal asi tisíckrát a pokaždé na ni odpovídám trochu jinak – podle toho, jak se zrovna vyspím. Ale je to asi tak, že bych se sám takhle nikam nevydal,

neláká mě to. Tam nahoře, když pod vámi kilometr nic není, jsem zjistil, že se bojím výšek. Respektive našel jsem tam své psychické hranice, nebylo mi to zkrátka úplně příjemné. Faktem ale je, že kdyby podobná nabídka přišla znovu, asi bych ji neuměl odmítnout. Ale upřímně doufám, že nepřijde. *(úsměv)*

Jakým sportům se tedy věnujete raději?
Když jsem ještě studoval na gymplu v Humpolci, závodně jsem plaval. Závodně jsem dělal i atletiku a občas se zúčastnil nějakého hobby závodu na kole. Od té doby, co jsem na vysoké škole, už nemám tolik času, kolik bych si představoval. Přesto se pořád snažím věnovat se plavání, rád běhám, jezdím na kole.

Je ale bezpečné vzhledem k vaší nemoci sportovat, třeba i na té profesionálnější úrovni?
Máme to štěstí, že žijeme v době, kdy existuje léčba, která nám dovoluje sportovat prakticky bez omezení. Před tím se sporty hemofilikům skutečně nedoporučovaly. Teď je to naopak. Navíc klouby obalíte svaly, což je další ochranný mechanismus. Mě ke sportu přivedli rodiče, kteří hledali hranice, jak se co nejvíce vyhnout možným rizikům. Ta ale hrozí i zdravým lidem. Je pravda, že když jsem doma řekl o výpravě na Mont Blanc, maminka se na to moc netvářila. Ale zase mi věří, že jsem natolik zodpovědný, abych si to sám ukočíroval. Když se nad tím zamyslím, tak jsem měl jeden jediný vážnější úraz spojený se sportem. Osobně si myslím, že by si zkrátka každý měl najít svůj sport a své tempo, nemusí to být hned nutně maraton. Stačí procházka, každý den, aspoň se trošku hýbat. Nehledě na to, že si pročistíte hlavu.

Jak jste se vlastně k výpravě s hemofiliky na nejvyšší vrchol Evropy dostal?
Procházel jsem se po Praze, asi dva roky zpátky, to už jsem byl na vysoké, a najednou mi volal předseda Svazu českých hemofiliků, jehož jsem odmalička členem a kde se snažím aktivně zapojovat. A nabídl mi, abych se přihlásil. Nápad se zrodil v hlavě Paula z Francie, který bydlí hned pod Mont Blancem a je otcem hemofilika. Přečetl si příběh o jiném hemofilikovi, který jako první na světě zdolal celou Korunu světa, a tak si řekl, že by bylo takové symbolické, kdybychom i my všem ukázali, čeho můžeme dosáhnout, pokud máme léčbu a dodržujeme ji.

Co bylo konkrétně vaším hnacím motorem?
Jsem taková povaha, která má ráda výzvy. A z velké části mě motivovalo i to, že jsem prostě dostal nabídku, kterou

nemůžu odmítnout – kvůli sobě, ale pak mi došlo, že ani kvůli ostatním. To, že svým rozhodnutím mohu pomoci dalším, ke mně upřímně řečeno doputovalo až později, nebyl to prvotní impuls, který by mě přesvědčil, abych do toho šel.

Čím se liší, když se podobné expedice zúčastní zdravý člověk a když hemofilik?
Přímo v případě naší expedice se to asi ničím nelišilo: kromě toho, že my jako hemofilici jsme s sebou měli krabičku s léky navíc a že jsme si třikrát až čtyřikrát týdně podali lék. Ale hodně se lišila příprava: v tom smyslu, že jsme před výpravou měli řadu konzultací s lékaři, abychom léčbu měli správně nastavenou.

Co vám jako hemofilikům v horách reálně hrozilo nejvíce?
To, že spadneme, anebo že na nás něco spadne – to tam hrozí úplně každému, je jedno, jestli máte hemofilii, nebo ne. Já se třeba jako hemofilik nejvíce bál toho, že někde špatně šlápnu, třeba i v blbém intervalu mezi léky, a že mi kvůli tomu oteče noha. Kdyby otekla, určitě by to bylo více, než u zdravého člověka, navíc v horách. Ale znamenalo by to vlastně jen to, že už bych sám nemohl pokračovat dál, ne že bych přišel o život. V tu dobu ale nad něčím takovým stejně raději nepřemýšlíte.

Ale vše dobře dopadlo…
Jediný úraz měl náš průvodce, navíc zdravý člověk, který si zvrknul kotník po cestě dolů. Mně podjely nohy, spadnul jsem na zadek, ale vyvázl jsem jen s modřinou.

Vaše výprava měla i charitativní rozměr, kdy lidé, kteří vás na vaší cestě sledovali, posílali peníze. Kde tyto finance pomohly?
Celé to zprostředkovala organizace Safe one Life, která podává pomocnou ruku lidem s poruchou srážlivosti krve v rozvojových zemích. Dodávají například nevypíchanou léčbu, dětem platí tábory a podporují třeba i podnikání. Jde například o to, že když hemofilik pracuje v továrně a stane se mu nějaký úraz, stráví doma mnohem více času než zdravý člověk. A to si nemůže existenčně dovolit. Takže známe příběhy, kdy se někomu takovému pomohlo rozjet vlastní podnikání, třeba obchůdek, kde je pro hemofilika jednak bezpečnější prostředí, a jednak tam může nějak fungovat i při rekonvalescenci a vydělávat si na život. Byl jsem opravdu rád, že nešlo o další z mnoha prázdných projektů, a to teď nemyslím jen v rámci hemofilie.

Je přece jen nějaký sport, který vás láká, ale opravdu ještě cítíte nějaké obavy?
Musím říct, že už asi ne. Dříve to pro mě bylo lyžování a bruslení. Bruslit jsem se naučil asi pět let zpátky. Když jsem sám na ledě, tak se nebojím, ale když tam sviští děti, bruslit nejdu. Lyžovat jsem se učil asi dva roky zpátky a vždycky mi udělá radost, když si kopec sjedu, i když to není v žádné velké míře.

Nelimitoval vás při učení bruslení a lyžování věk? Přece jen často slyšíme, že čím dříve se začne…
Bruslit jsem chodil kvůli slečně a počítal jsem s tím, že čím méně mi to půjde, tím víc mě chytne za ruku. *(úsměv)* A lyžování jsem si prostě chtěl zkusit. Jezdil jsem na běžkách, takže ten pocit, že máte prkna na noze, jsem znal. Ale samozřejmě: když se kouknete z kopce dolů, asi o tom přemýšlíte jinak než čtyřleté dítě, které ještě úplně netuší, co všechno by se mohlo stát. Ale postupem času je to lepší a lepší a já si to užívám, což je pro mě podstatné.

Říkal jste, že jste člověk, který má rád výzvy. Jaké máte nyní před sebou?
Co je u mě na pořadu dne řekněme do dvou let, jsou státnice a ukončení školy. Kromě toho nic většího neplánuji, naopak si myslím, že to bohatě stačí a nic jiného nechci přivolávat. *(úsměv)*

Aneta Slavíková

Daniel Šimek (24) pochází z Humpolce, je absolventem humpoleckého Gymnázia dr. Aleše Hrdličky a v současné době studuje obor Matematika pro informační technologie na Matematicko-fyzikální fakultě UK v Praze. Vedle toho se na poloviční úvazek věnuje pedagogické činnosti. K jeho velkým koníčkům patří především sport, dále také matematika a cestování. O tom, že trpí hemofilií, se rodiče dozvěděli krátce po jeho narození. Sám Daniel Šimek říká, že společně s rodiči i lékaři, na které měl podle svých slov štěstí, hledali rovnováhu tak, aby mohl žít co nejvíce naplno a dělat to, co ho baví – právě například sport. K tomu přispívá rozvoj medicíny a stále účinnější léčba. O své zkušenosti se podělí také v Humpolci, a to 13. prosince na přednášce v rámci chystaného festivalu Snow Film Fest.

Soutěž s vůní kávy

Zimní číslo Zálesí přináší předvánoční soutěž, kterou připravila kavárna Čistá duše v Humpolci. Nejen, že soutěž prověří vaši logiku, ale navíc vám dá šanci vyhrát poukaz na dvě kávy: samozřejmě, že do Čisté duše, která je vyhlášena také poctivými zákusky a posláním poskytovat pracovní příležitosti lidem s handicapem, kteří to nemají na trhu práce snadné. Vaši odpověď zašlete s uvedením předmětu Hrajeme si – zima na e-mail mekis@infohumpolec.cz nebo ji doručte osobně s uvedením vašeho jména a kontaktních údajů (e-mail nebo telefon) do infocentra. Ze správných odpovědí doručených do 31. ledna 2025 vybereme výherce, jehož jméno zveřejníme v jarním vydání Zálesí.

A nyní se ponořte do našeho vánočního úkolu a odhalte, kdo z pětice zaměstnanců peče který druh cukroví a v jaký den.

Zadání soutěže

Před Vánoci mají zaměstnanci sociálního podniku Fovy plné ruce práce. Cukrářky v cukrárně Čistá duše v Hlinsku finišují přípravy vánočního cukroví a vyhradily si vždy jeden den v týdnu na to, aby se mohly věnovat pečení jednoho konkrétního druhu cukroví. A to nad rámec svých běžných pracovních povinností spjatých s přípravou dortů a zákusků. Vaším úkolem je podle následujících indicií určit, kdo který druh cukroví peče a ve který den.

V cukrárně je pět cukrářek – **Anna**, **Bára**, **Cecílie**, **Dita** a **Eva** – z nichž každá vždy jeden den v týdnu (od pondělí do pátku) připravuje různé druhy vánočního cukroví. Každá cukrářka peče jeden konkrétní druh cukroví jen v jeden konkrétní den a každý druh cukroví se peče pouze jednou týdně. Na základě níže uvedených indicií můžete jednoznačně určit, která cukrářka peče jaký druh cukroví a ve který den.

Seznam cukrářek, druhů cukroví a dnů:

- **cukrářky:** Anna, Bára, Cecílie, Dita a Eva
- **druhy cukroví:** perníčky, vanilkové rohlíčky, linecké cukroví, vosí hnízda a kokosky
- **dny:** pondělí, úterý, středa, čtvrtek a pátek

Indicie:

1. **Dita** peče **vosí hnízda** v pondělí.
2. **Anna** peče **linecké cukroví**, a to dva dny po **Ditě**.
3. **Cecílie** peče **perníčky**, ale nepeče je ve čtvrtek ani v pátek.
4. **Eva** má pečení na starost ve čtvrtek, ale nepeče **perníčky** ani **kokosky**.

Úkol:

Na základě těchto informací určete, **která cukrářka peče který druh cukroví a ve který den**. (Nápomocná může být kombinační tabulka.)

Tabulka pro cukrářky

cukrářka	pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek
Anna					
Bára					
Cecílie					
Dita					
Eva					

Tabulka pro druhy cukroví

druh cukroví	pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek
perníčky					
vanilkové rohlíčky					
linecké cukroví					
vosí hnízda					
kokosky					

Přejeme klidné adventní dny, dobrou kávu a radost z každé drobnosti – ať už je to skvělý koláč, pohodové odpoledne v Čisté duši nebo jen zasloužená pauza v předvánočním shonu.

Tým zaměstnanců Čistá duše

Výherci minulého kvízu: **Tomáš Dvořák**, **Pavel Žatečka** a **Miluše Vondrejsová**

Výherci obdrží dárkové předměty, které do soutěže věnovala 8smička – zóna pro umění. Blahopřejeme!

Správné odpovědi: 1. c), 2. b), 3. b), 4. b), 5. b), 6. a), 7. b) a 8. c)

**Spokojené prožití vánočních svátků,
mnoho lásky a porozumění.
Veselé Vánoce a šťastný nový rok přeje**

Knihovna Jiřiny Zábranové

kino Humpolec

Muzeum dr. Aleše Hrdličky

Turistické informační centrum Humpolec

**Městské kulturní
a informační středisko
v Humpolci**

A nyní otočte a zalistujte Radničními listy